

Juridisk information för yrkesfolk inom allmänmedicin

Hans Adler, Claes Hollstedt, Ulla Lindström, Peter Löwenhielm, Christer Olofsson, Bengt Sjölenius, Karin Sparring Björkstén, Mats Wikner, Ewa Wressmark. **Allmänmedicinens juridik 2005.** 809 sidor. Stockholm: Juris AB; 2005. ISBN 91-7066-002-6.

Recensent: Patrik Sundström, biträdande jurist vid Institutet för medicinsk rätt AB.

|| Bokförlaget Juris AB har utkommit med tre böcker i en serie medicinska juridikböcker: »Psikiatrins juridik 2004«, »Specialistsjukvårdens juridik 2005« och »Allmänmedicinens juridik 2005«.

Boken »Allmänmedicinens juridik« är ett resultat av ett omfattande samarbete mellan jurister och medicinare av olika specialiteter. Nio författare med olika kompetens och bakgrund inom hälso- och sjukvården har åstadkommit ett lättläst och användbart verktyg för den som inte är jurist, men som på grund av yrke eller befattning är i behov av information och vägledning i medicinsk-rättsliga frågor. Man har på ett utmärkt sätt lyckats anpassa den ofta svårtillgängliga juridiska informationen till yrkesutövare i vårdvardagen.

Uppslagsord A-Ö med kommentarer

Det är inte en författningsbok i den meningen att den fokuserar på rena författningstexter och sökordsregister. Den består inte av rättsliga resonemang. I stället ges korta förklaringar till vad som i boken kallas »uppslagsord«. Dessa utgörs av en mängd av de begrepp, termer och frågeställningar av medicinsk-rättslig karaktär som förekommer i hälso- och sjukvården. I anslutning till förklaringen av ett uppslagsord ges en kommentar av mer djuplodande karaktär. Efter varje kommentar redovisas den egentliga juridiska källan, dvs de lagar, förordningar, forskrifter eller allmänna råd som är av betydelse för varje enskilt uppslagsord. Med hjälp av dessa hänvisningar kan läsaren gå vidare och fördju-

pa sig i de fall förklaringen och kommentaren inte räcker till. Uppslagsorden återges i alfabetisk ordning med sidhänvisningar, vilket gör det lätt att finna det man söker. Ewa Wressmark, jurist vid Socialstyrelsen har gjort en juridisk granskning av texterna i boken.

Innehållsrik och lättläst

»Allmänmedicinens juridik 2005« är en bra kunskapskälla och juridisk problemlösare. Boken, som är innehållsrik och lättläst, rekommenderas till allmänläkare, verksamhetschefer, medicinskt ansvariga sjuksköterskor, företagshälsovård m fl. Men eftersom den inte innehåller några författningstexter rekommenderas läsaren att som komplement använda någon av de traditionella författningsböcker som finns på marknaden.

Fullödig lärobok om modern intensivvård

Anders Larsson, Sten Rubertsson, redaktörer. **Intensivvård.** 696 sidor. Stockholm: Liber AB; 2005. ISBN 91-47-05135-3.

Recensent: Lars Berggren, docent, överläkare, intensivvårdsavdelningen, Universitetssjukhuset, Örebro.

|| En ny lärobok är inte bara en kunskapssammanställning för studenter, den är också en manifestation och programförklaring för ämnet. Speciellt tydligt är detta när det gäller »yngre« specialiteter. Den första läroboken i intensivvård på svenska, av Eklund, Westermarck och Wählin, utkom 1968 och utgjorde dåtidens helt nödvändiga markering av en ung och tidvis ifrågasatt specialitet inom anesthesiologin. Detta pionjärbete har otvivelaktigt lagt en stabil teoretisk grund för svensk intensivvård. Nödvändigheten av att manifesteras intensivvård som en separat, specifik vårdform finns inte längre. På så sätt är intensivvården inte ifrågasatt. Huruvida den dessutom ska vara en från

anesthesiologi helt fristående egen specialitet är dock fortfarande kontroversiellt. Utvecklingen i Europa och, även i andra delar av världen, går snarast mot en autonom specialitet.

Den nya svenska läroboken i intensivvård under redaktion av Anders Larsson och Sten Rubertsson bör också ses som en manifestation för den moderna svenska intensivvården. Majoriteten av de över 50 författarna är nationellt ansedda, utpräglade »intensivister«. Flera andra av författarna har en tydlig intensivvårdsprofil, men kommer från andra specialiteter än anestesi och intensivvård.

Teoretiska och praktiska aspekter

Den moderna, teoretiska vetenskapliga grunden för intensivvård beskrivs samlad för första gången på svenska. De inledande kapitlen om intensivvårdsetik, cell- och molekylärbiologi, celldöd och ischemi/reperfusion beskriver den grundforskning och det fundament som all modern intensivvård vilar på. Fokus har förflyttats från ren cirkulations- och respirationsfysiologi till den moderna genetiken och biokemin. Samtidigt har de etiska övervägandena fått en alltmer framträdande plats. Dessa kapitler är bokens bästa, inte minst därför att de markerar intensivvårdens teoretiska frontlinje. I övrigt täcker boken de flesta teoretiska och praktiska aspekter på modern intensivvård.

Vissa randanmärkingar

Den grundläggande problematiken med stora läroböcker är också uppenbar. Vissa delar är föråldrade redan när de publiceras, och upprepningar förekommer. Således ges pulmonaliskateterisering, idag sällan förekommande, nära åtta sidor medan ett i kliniken alltmer använt och nödvändigt instrument, ekokardiografi, endast får en halv spalt. Intensivvårdens speciella organisation och arbetssätt behandlas också knapphändigt. Mobila intensivvårdsgrupper (MIG), och det speciella arbetssätt som dessa fordrar, nämns knappast. Detta trots att många sjukhus utökat sin IVA-verksamhet inom detta område. Respiratorsedering med Isofluran, som kan komma att förändra sederingsrutinerna i grunden nämns inte. Det finns fler exempel.

Detta är naturligtvis randanmärkingar, som på intet sätt påverkar det faktum att boken »Intensivvård« är en stor manifestation på många plan av den moderna svenska intensivvården. Den har betydelse inte bara som en fullödig lärobok, som fyller en självklar plats i utbildningen av framför allt läkare från olika specialiteter men också sjuksköterskor under specialistutbildning. •

